

РИЧАРД МАКЕНА
СЪКРОВИЩЕТО Е НАБЛИЗО

Превод от руски: Невяна Кънчева, 1978

chitanka.info

Тази заран моят син ме запита с какво съм се занимавал през войната. Той е вече петнадесетгодишен и аз не мога да проумея защо никога досега не ме е питал за това. Нямам понятие защо дори аз не съм предвиждал такъв въпрос от негова страна.

Той тъкмо се приготвяше за лагер и аз успях да се отърва от него само с няколко думи, че по време на войната съм изпълнявал обикновена помощна задача. В лагера той ще прекара две седмици. Докато на преподавателите му не омръзне до го подканят, той ще се занимава с всичко онова, с което се занимават и неговите връстници. И не по-зле от тях. Но само да го оставят на мира и той веднага ще се залови да разглежда някакъв мравуняк или пък ще забие нос в своите книжки. Неговото последно увлечение е астрономията. А върне ли се в къщи, той веднага пак ще ме запита с какво съм се занимавал през войната и — няма как — ще трябва да му отговоря.

Но и аз самият не съм напълно наясно с какво се занимавах през войната. Понякога ми се струва, че отрядът, в чийто състав бях, се сражаваше не на живот, а на смърт — с една легенда от местно значение; и единствено полковник Луис си даваше сметка за това. Победихме ли я ние? Честно казано, не зная.

Всичко започна през 1931 година, когато в пустинята, близо до селището Баркер, щата Орегон, намериха бездушното тяло на едно хлапе. Край него се оказа торбичка със златоносна руда и един солиден, колкото един пръст, кристал от уранов двуокис. В края на краищата този кристал, като странен куриоз, попадна в експерименталната палата в Солт Лейк Сити и остана там до 1942 година, когато изведнъж придоби невероятно важно значение. Армейското разузнаване установи, че той е изкопан, по всяка вероятност, в околностите на Баркер, в район с приблизителни размери сто квадратни мили. Запасният полковник доктор Луис беше извикан на служба и му беше заповядано да търси жилата. Но целият район, от времето на миоцена, беше покрит с хилядофутов пласт от лава, и да се търсят тук пегматитови пластове, от геологична гледна точка, беше същинска нелепост. Тук не се забелязваха никакви подкопавания, районът изобщо никога не е бил заледяван. Доктор Луис веднага възрази, че кристалът е могъл да се появи тук само с посредничеството на човешките ръце.

Неговите възражения не донесоха никаква полза. Отговориха му, че разсъждаването не влиза в неговите задължения. „Висшето началство“, така или иначе, няма да бъде удовлетворено, докато за търсенето не бъдат изразходвани огромно количество пари и труд. Войската мобилизира в помощ на полковника една група абитуриенти от геологическите колежи, в това число и мен, и поиска да ѝ се докладва редовно как върви работата. В името на нашето добро, а може би и от отчаяние, доктор Луис реши да ни уреди образцова полева практика: ние без умора чертаехме схеми и отбелязвахме на тях колко пласта базалт и с каква дебелина ни отделят от довулканическите породи на миоцена. Даже само с тази своя дейност ние можехме да дадем своя принос в науката за строежа на Колумбийското плато и между другото да съберем и решаващи доказателства, че тук няма и помен от уранова руда. Излиза, че не ядяхме напразно хляба си.

Тъжно местенце е този Орегон! Районът на изследванията представляваше скучна, плоска равнина; навсякъде се виждаха оголени възвишения от черна лава, а между тях — бедна, сива почва с редки храсти пелин. През лятото тук е суша и зной, през зимата земята едва се напращва от ситен снежец. А ветровете духат надлъж и нашир и през лятото, и през зимата. В целия Баркер се наброяваха най-много стотина дървени къщички покрай пращните улички и няколко хамбара извън селището. Местната младеж беше отишла на война или във военните заводи, а старците сякаш ни бяха просто намразили. Ние бяхме двадесет души, без да се броят сондьорите, които работеха по договор и живееха в собствено градче на колела; ние пък, така да се каже оставахме лице в лице със селището. Нощувахме и се хранехме в една постройка, наречена „Колторп-хауз“, на същата уличка, на която беше разположен и нашият щаб. Нас ни снабдяваха отделно от селището и за неговите жители ние все едно че бяхме завоеватели от Марс.

И въпреки това нашият живот ми харесваше. Доктор Луис се отнасяше с нас като със студенти, четеше ни лекции, провеждаше препитвания, препоръчваше литература. Той се прояви като добър учител и необикновен учен и ние го обичахме. На всеки от нас той обясни подробно всички етапи на работата. Аз започнах с картографски снимки на повърхнината, после обикалях хребета със

сондърорите, които прогризаха базалта до основните гранити на хиляди футове под нас. Накрая се занимавах с гравиметрични и сеизмични измервания. Дух на другарство цареше в нашата среда; ние разбирахме, че геофизическите експедиционни навици, които с всеки изминат ден усвоявахме, буквално нямат цена. За себе си аз реших, че след войната ще подготвя дисертация по геофизика. Разбира се, под ръководството на доктор Луис.

През 1944 година, към началото на лятото, работите на открито бяха привършени. Сондърорите се прибраха по домовете си. Ние опаковахме тонове земни проби, сандъци с гравиметрични таблици и рула сеизмографски ленти — всичко това сега се пренесе в лабораторията на доктор Луис в Среднозападния университет. Там ни предстояха нови месеци безценна тренировка — получените от нас данни трябваше да се превърнат в свитък геофизически карти. Ние се готвехме трескаво и разговорите бяха само за това, че скоро отново ще видим девойките и ще организираме вечеринка. Но тук армейското началство заповяда част от отряда да продължи работите на местността. Доктор Луис формално се подчини на нареждането, но остави всичко на всичко един човек и изборът му падна върху мен.

Аз се чувствах наранен в самото сърце. Все едно, че ме бяха изключили безпричинно от университета. Намирах, че той се отнесе с мене жестоко и безсърдечно.

— Веднъж на ден сядайте в колата и обикаляйте околностите с Гайгеровия брояч — ми каза Луис. — А след това си стойте в канцеларията и се обаждайте на телефонните повиквания...

— А ако началството позвъни в мое отсъствие? — мрачно попитах аз.

— Наемете секретар — отговори той. — Това ви се разрешава.

И те заминаха, като ме оставиха на длъжността началник на изследователска група, но без подчинени, подхвърляйки ме на разкъсване от враждебно настроените туземци. Аз дойдох до извода, че ненавиждам полковник Луис и жадувам за случай да си отмъстя. Няколко дни по-късно старият Дейв Джентри ми подсказа как да сторя това.

Дейв беше мършав, изсъхнал старик с прошарени мустаци; сега аз се хранех там, където се хранеха и жителите на Баркер и мене ми се падна място до него. Всяко хранене се превръщаше за мен в мъчение.

Аз по неволя слушах ехидни реплики, че ето, някои млади хора се крият зад чуждия гръб, не желаят да воюват и само напразно харчат парите на данъкоплатците. Веднъж на закуска, аз не издържах, запокитих вилицата в недоядения боб и станах.

— Армията ме е изпратила тук и армията не ме пуска отгук — заявих аз на старците и бабичките, насядали около масата. — Мене също ми се иска да се отправя през морето и да режа гърлата на самураите, защитавайки вас и отечеството. Честна дума, иска ми се! Вместо да мърморите, по-добре да бяхте взели да напишете петиция до своя конгресмен...

С отсечени крачки аз излязох на верандата. В душата ми клокочеше негодувание. Старецът Дейв влезе след мен.

— Не се горещи, синко — каза той. — Те се сърдят на правителството, а съвсем не на тебе. Но правителството е много далеч, а ти си им подръка. Освен това, ако трябва да се търсят изчезнали съкровища, това съвсем не се прави така, както започнахте вие. Пък и „Рудникът на полуумното хлапе“ изобщо не е за вас. Той си е наша собственост. Наша, на жителите на Баркер.

Той беше прехвърлил седемдесетте, наглеждаше конете в хана. Носеше разкопчана изтъркана жилетка, избелели тиранти и сива фланелена риза, и никой не можеше да подозре в него мъдреца. Но той беше мъдрец.

— Това са необятни, слабо населени пустинни краища — продължаваше той, — на хората тук не им е леко. Ето, във всяко селище се разказва за изчезнал рудник или за изоставено скривалище със злато. Тях ги търсят само глупавите деца. За възрастните, за повечето, е достатъчно да знаят, че съкровищата са някъде наблизо. Това им помага да преживеят в нашите места...

— Разбирам — отзовах се аз. Нещо неканено и странно трепна в самата дълбочина на моето съзнание.

— А ние в Баркер си нямахме свой изчезнал рудник — произнесе Дейв. — Сдобихме се с някакъв преди тринадесет години. И, естествено, на хората съвсем не е приятно, че вие искате до им го отнемете с груба сила, при това толкова скоро...

— На нас прекрасно ни е известно, че тука няма никакъв рудник — казах аз. — Ние ще докажем, че него го няма и това е всичко.

— Ако бихте могли да докажете това — отговори Дейв, — би било още по-лошо. Само че вие не можете. Ние сами видяхме рудата, държахме я в ръце. Това беше кварц, целият изпъстрен с люспи и жили злато. И хлапето е стигнало до него от къщи, пеш. Залезът трябва да е някъде тук, съвсем близко...

Той вдигна ръка към онази страна, където бяхме търсили ние. Над равнината беше надвиснала прозрачна дрезгавина и аз, за мое собствено изумление, внезапно разбрах, че в мен се пробужда интерес към неговите думи. Полковник Луис постоянно ни внушаваше да не вярваме много на тези разкази. И ако някой от нашите споменаваше за тях, то самият аз пръв започвах да го подигравам, и обикновено ние в хор предлагаме на нещастника да обиколи района с вълшебните върбови пръчици. Ние вярвахме свято, че никаква жила тук няма и никога не е имало. Но сега аз бях останал сам и при това сам си бях началник.

Дейв и аз, без да се уговаряме, се опряхме с единия крак на долното желязо на парапета; без да се уговаряме, отпуснахме ръце и ги поставихме на коляно. Дейв изплю сдъвкания тютюн и ми разказа историята на Оуен Прайс.

— Той винаги е бил побъркан — говореше Дейв. — Струва ми се, че беше прочел всички книжки, намиращи се в селището. Натурата му, на хлапето, беше неуморима...

Аз не съм фолклорист, но даже без труд забелязвах, че към разказа вече се примесваше и малко измислица. Например Дейв ме уверяваше, че ризата на малкото момче била раздрана на парцали, а на гърба му се виждали кървави бразди.

— Сякаш кугуар го беше драл с нокти — казваше Дейв. — Но какви ти кугуари тук, в пустинята! Ние тръгнахме назад по следите на момчето и вървахме, додето не се обърнахме, то така беше криволичило, че накрая ни обърка, но нито една следа от звяр не видяхме...

Аз можех, разбира се, да изхвърля тази глупост от главата си и все пак историята ме беше завладяла. Може би причината за това беше спокойният, уверен маниер на разказване, може би измамната дрезгавина, а може би и моето накърнено самолюбие. Помислих си, че в пространните полета от лава понякога се срещат разриви и на повърхността се изхвърлят огромни буци от основните породи. Ами

ако такова нещо се е случило тук някъде наблизно? Изхвърлянето сигурно е малко, някъде около двеста-триста фута в диаметър и нашите сондъори случайно са го подминали, а там е натъпкано с уран. Открива ли го, полковник Луис би станал за смях пред всички. Самите основи на геологията щяха да бъдат подкопани. И това щях да сторя аз, Дюард Кемпбел, аз, когото отхвърлиха, когото пренебрегнаха. Целият ми здрав смисъл въставаше против тези нелепи измислици, но някакво дяволче, скрито в дълбочината на съзнанието ми, беше вече започнало да съчинява злорадно писмо до полковник Луис, и това занятие ми се харесваше.

— Някои от нас са уверени — казваше Дейв, — че сестричката на хлапето би могла да разкаже, ако поиска, къде е намерил той своето съкровище. Тя често е тичала из пустинята заедно с него. А когато се случи всичко това, тя сякаш полудя, а после и съвсем онемя, но сега, чувах, пак проговорила. — Той поклати глава. — Бедничката Елен, от нея, изглежда, щеше да израсне истинска красавица...

— А къде живее тя? — попитах аз.

— С майка си в Сейлем. Завършила курс и се наела като секретарка при някакъв си тамошен юрист...

Мисис Прайс са оказа възрастна и твърде сурова жена, а нейното влияние над дъщеря ѝ нямаше граници. Тя се съгласи с предложението Елен да стане моя секретарка, веднага щом споменах цифрата на заплатата. Колкото се отнася до нейния допуск, аз го получих с първото обаждане по телефона: тя е била проверявана още на времето, когато се разследвал произходът на злополучния кристал. Грижейки се за репутацията на дъщеря си, мисис Прайс ѝ намери квартира у свои познати в Баркер. Впрочем, репутацията ѝ беше въвн от опасност. Аз не бих се спрял пред нищо, ако това би ми помогнало да постигна целта си, аз бих измъкнал тайната ѝ, стига тя да съществуваше. Но каква вреда бих могъл да ѝ нанеса, след като самият аз прекрасно знаех, че разигравам пред нея само една комедия под заглавие „Отмъщението на Дюард Кемпбел“? Та аз, знаех, че никакъв уран няма да намерим никога.

Елен беше обикновена, слабичка девойка, такава една изплашена снежинка. Носеше обувки с ниски токове, плетени чорапи и евтини

роклички с бели якички и маншети. Единствено забележително в нея беше безупречно гладката ѝ кожа — изпитите тъмни вежди, сините очи с премрежен поглед и тази кожа от време на време ѝ придаваха съвсем неземан вид. Случваше се, седи тя, спретната, вдълбочена в себе си, със събрани колене, притиснати лакти, наведени очи, гласчето ѝ едва се чува — недостъпна като мида в черупката си. Нейното бюро беше точно срещу моето и така седеше тя по цели дни, изпълняваше всичко, което ѝ поръчвах, но да я съживя не ми се удаваше с никакви средства.

Опитвах се да се шегувам, опитвах да ѝ подарявам най-различни дреболии, да ѝ оказвам внимание, опитвах да се преструвам на опечален и да давам вид, че се нуждая от съчувствие. Тя ме изслушваше и продължаваше да работи — и оставаше все така далечна, като звезда. Едва след две седмици, и то съвсем случайно, аз успях да намеря подход към нея.

В този ден аз бях решил да бия на чувства. Заявих, че всичко ми е безразлично, че мога да живея и в заточение, далеч от дом и приятели, но онова, което положително не мога да понеса, това е унилото еднообразие на района на нашите изследвания. Представете си, всяка негова точка е еднаква с коя да е друга, и по цялото протежение няма нито едно живописно местенце. Нещо се стопли в нея и тя ме погледна така, сякаш току-що се беше събудила.

— Че тука е пълно с чудесни места — каза тя.

— Сядайте в „джипа“ и ми покажете макар и едно — хвърлих аз предизвикателството.

Тя отказваше, но аз я принудих. Подкарах „джипа“ през пустинята — той се друсаше и накланяше, избикаляйки купчините от лава. Нашата карта се беше врязала в паметта ми с всичките си подробности и всяка минута знаех къде пътуваме, но само по координати. Ние бяхме разхвърляли из пустинята допълнителни ориентири: сондажни дупки, следи от сеизмически взривове, дървени жалони, консервени кутии, бутилки и хартии, разнасяни от непреставация вятър — и все пак тя си оставаше отчайваща еднообразна.

— Кажете ми, когато стигнем до някое от вашите чудесни местенца и аз ще спра — казах ѝ аз.

— Та тук наоколо са все такива места — отговори тя. — Ето, тук например.

Аз спрях колата и погледнах Елен с учудване. Гласът ѝ беше станал дълбок и силен, очите ѝ бяха широко отворени. Тя се усмихваше — досега не бях я виждал да се усмихва.

— А кое е тука особеното? — заинтересувах се аз. — С какво е забележително това място?

Тя не отговори. Излезе от колата и се отдалечи на десетина крачки. Самата ѝ осанка се измени — тя едва ли не танцуваше. Приближих се и я докоснах по рамото.

— Е, кажете какво особено има тука? — повторих аз.

Тя се обърна, но очите ѝ не гледаха към мен, а встрани и надалеч. В нея се появи някаква нова грация, тя излъчваше енергия и изведнъж беше станала много хубавичка.

— Тук се въдят кучета — каза тя.

— Кучета!?

Аз внимателно огледах посърналата околност и мизерните парчета земя, изгубени между уродливите черни скали, и отново погледнах към Елен. Тук нещо не беше в ред.

— Големи глупави кучета — каза тя. — Те пасат на стада и ядат трева. — Тя продължаваше да се озърта и заглежда. — Огромни котки нападат кучетата и ги разкъсват. А кучетата плачат, плачат. Нима не ги чувате?...

— Но това е безумие! — възкликнах аз. — Какво става с вас?

Със същия успех бих могъл и да я ударя. Тя мигновено се затвори отново в себе си и аз едва дочух отговора ѝ.

— Извинете ме. Ние с брат ми играехме тук на нашите си игри. Това за нас беше нещо като приказна страна — очите на Елен се насълзиха. — Аз не съм идвала тук оттогава, откакто... Аз се унесох. Извинете ме.

Наложи се да се закълна, че е необходимо да ѝ диктувам „полеви бележки“, за да мога отново да измъкна Елен в пустинята. Тя седеше в „джипа“ със своя бележник и молив като вцепенена, а аз се преструвах, че работя с Гайгеровия брояч и брътвех безсмислици на геоложки жаргон. Стиснала плътно побледнелите си устни, тя се бореше отчаяно с долавянния само от нея зов на пустинята и аз виждах, че в тази игра тя постепенно губи.

В края на краищата, тя пак изпадна в онова същото странно състояние и този път аз се постарях да не го нарушавам. Странен и удивителен беше този ден и аз научих много нови неща. Всяка заран аз я карах да излизаме и да водим „полеви бележки“ и всеки път беше все по-леко да я сломя. Но едва завърнали се в кантората, тя пак се вцепеняваше и на мен не ми оставаше друго, освен да се чудя по какъв начин в едно тяло могат да живеят два толкова различни човека. Тези две нейни въплъщения аз нарекох „Елен от кантората“ и „Елен от пустинята“.

Много често след вечеря аз разговарях на верандата със стария Дейв. Една вечер той ме предупреди:

— Хората дрънкат, че откак е умрял брат й, Елен малко не е на себе си. Те се безпокоят за тебе. И за нея...

— Аз се отнасям с нея като по-възрастен брат — отговорих аз. — Никога няма да я обидя, Дейв. А ако все пак открием залежа, аз ще се погрижа да й се заплати добре.

Дейв поклати глава. Искях да му обясня, че това е само една безобидна игра и че никой никога няма да намери тук никакво злато. И все пак играта ме беше завладяла.

„Елен от пустинята“ беше самото очарование, когато, безпомощна, без да иска, ми издаваше своите тайни. В тялото на жената живееше малко момиченце. Гласът ѝ придобиваше звучност, макар че тя едва дишаше от възбуда, лицето ѝ ставаше живо и немирно и тази чудесна промяна обхващаше и мене. Смеейки се, Елен тичаше между черните камъни. Тя имаше навик да ме води за ръка. Случвало се е да се отдалечаваме от колата на повече от миля. Тя се отнасяше към мене така, сякаш аз бях слепец или дете.

— Не, не Дюард, не отивай нататък. Там има срутване! — възкликваше тя понякога, като ме отблъскваше на друга страна.

Обикновено тя вървеше напред, за да мога аз, примерно, лесно да намирам камъните, по които трябва да се стъпва, за да се премине някой ручей. Аз трябваше само да се „вживявам“ в играта. Тя ми показваше гори и реки, скали и кули. Страната беше населена от космати коне с нокти, златни птици, камили, вещици, слонове и най-различни други същества. Аз се преструвах, че ги виждам и това я правеше доверчива. И тя ми преразказваше всички приказки, на които беше играла някога с Оуен. Ту той, ту тя се оказваха омагьосани и онзи, който оставаше свободен, трябваше да се пребори с вещицата или великана, за да премахне наложената от тях магия и да спаси другия. Понякога аз си оставах Дюард, а друг път и сам почти вярвах, че съм Оуен.

Ние с Елен се промъквахме в омагьосани замъци и, примирайки от страх, се криехме от великана, който ни търсеше, мърморейки проклетия, а после, хванати ръка за ръка, се измъквахме под носа му.

Какво пък, аз постигнах това, което исках. Аз се преструвах, че участвувам в игрите на Елен, но не забравях и собствената си игра. Вечерно време нанасях на картата всичко, което през деня бях узнал за топографията на вълшебната страна. Геоморфологически нейният строеж беше учудващо правдоподобен.

По време на играта аз постоянно намеквах за съкровището на великана. Елен не отричаше, че такова съкровище съществува, но отговорите ѝ ставаха смътни и уклончиви. Тя слагаше пръст на устните си и ме поглеждаше втренчено със сериозни, широко отворени очи.

— Може да се взема само онова, което не е нужно никому — втълпяваше ми тя. — Но само с пръст да докоснеш златото или скъпоценните камъни, на главите ни ще се струпат ужасни беди.

— Пък аз знам едно заклинание, което отстранява всички беди — възразих аз веднъж. — Ще го кажа и на тебе. Това е най-силното, най-вълшебното заклинание в целия свят...

— Не, не. Съкровището ще се превърне в прах. Монетите ще се превърнат в гнил боб, огърлиците в умрели змии и тъй нататък — отговаряше тя упорито. — Оуен ме предупреждаваше. Такъв е законът на вълшебната страна.

— Нима Оуен никога не взема нищо? — запитах аз.

По това време аз вече бях разбрал, че за Оуен трябва да се говори като за жив.

— Понякога се случва — отговори тя. — Веднъж една зла вещица ме превърна в грозна жаба. Оуен сложи тогава на главата ми едно цвете и аз отново станах Елен.

— Цвете? Съвсем истинско цвете? И ти си го занесе в къщи?

— Голямо цвете, червено с жълто. Такова голямо, че не се събираше в дланите ми. Искрах да си го занеса в къщи, но всичките му листенца опадаха...

— А Оуен нищо ли не носи в къщи?

— Само камъчета, и то много рядко. Ние направихме за тях скривалище в плевника, също като гнезденце. Ами ако това не са камъчета, а вълшебни яйца?...

Аз станах.

— Хайде да ми ги покажеш.

Тя бързо се отдръпна, поклащайки рязко глава.

— Не искам в къщи — заяви тя. — За нищо на света!

Тя се дърпаше и кривеше устни, но аз грубо я изправих на крака.

— Хайде, моля ти се, Елен, заради мене — помолих аз. — Да прескочим само за една минута...

Аз я замъкнах обратно в колата и ние поехме към къщичката, където някога са живели Прайсови. И по-рано ни се е случвало да минаваме край нея и Елен всеки път старателно навеждаше очи, тя не ги вдигна и този път. Тя пак се вдърви, превръщайки се в „Елен от кантората“. И все пак тя, и аз след нея, заобиколихме старата къща, вече поизкривена, с разбити стъкла, и се промъкнахме в полусъборения плевник. Елен отмести сламата, натрупана в ъгъла и там действително имаше парчета от планински породи. Аз даже не разбрах колко съм развълнуван, докато не изпитах разочарование, като удар под лъжичката.

Това бяха непотребни, огладени от водата парчета кварц и розов гранит. Съвсем обикновени, ако не беше едно обстоятелство: те просто нямаше откъде да дойдат в базалтовата пустиня.

След две-три седмици ние престанахме да се преструваме, че водим „полеви записки“ и отивахме в пустинята с откровената цел да си поиграем. Вълшебната страна на Елен вече беше почти напълно нанесена на картата. От едната страна планина — изглежда, че неотдавнашно свличане беше съборило от нея едри отломъци към реката, течаща долу, в нейното подножие, а от другата страна към реката леко се спускаше равнина. Стръмният бряг беше горист, изрязан с дълбоки дефилета, планинските върхове тук-там бяха увенчани със замъци. Аз настойчиво проверявах Елен, но нямаше случай тя да се обърка. Наистина, от време на време тя сякаш изпаднаше в нерешителност, но тогава вече аз сам ѝ подсказвах къде се намира и това ми даваше възможност още по-дълбоко да вникна в нейния таен живот. В едно прекрасно утро разбрах, че по-дълбоко от това вече не може.

Тя седеше на някакъв пън в гората и плетеше кошничка от папратови листа. Аз стоях до нея. Изведнъж тя вдигна очи и ми се усмихна.

— На какво ще играем днес, Оуен?

Аз не очаквах това и се гордеех, че мигновено намерих изход от положението. Отскочих и препуснах настрана, след това се върнах при нея и легнах в краката ѝ.

— Сестричке, сестричке, аз съм омагьосан — казах аз. — Само ти на света можеш да развалиш магията.

— Аз ще те освободя от магията — отговори тя с гласче на малко момиченце. — Кой си ти сега, братчето ми?

— Аз съм голямо, черно куче — заявих аз. — Лош великан на име Луис Кожа и Кости ме държи на синджир в двора на своя замък, а всички останали кучета взе със себе си на лов.

Тя оправи сивата си поличка на коленете. Тъглчетата на устата ѝ се отпуснаха.

— И ти си съвсем сам и по цял ден и цяла нощ виеш — произнесе тя. — Горкото кученце...

Аз отметнах глава назад и завих.

— Той е ужасен, зъл великан — заявих аз и знае всичките тайни на черната магия. Но ти не се плаши, сестричке. Щом ме освободиш от магията, аз ще стана прекрасен принц и веднага ще му отсека главата.

— Че аз не се плаша. — Очите ѝ заблестяха. — Не се плаша нито от огън, нито от змии, нито от карфици, нито от игли и въобще от

нищо не ме е страх...

— Аз ще те заведа в моето кралство и ние ще живеем там дълго и щастливо. Ти ще бъдеш най-прекрасната от всички кралици и всички около тебе ще те обичат...

Аз завъртях опашка и сложих главата си на раменете ѝ. Тя поглади копринената ми козина и помачка увисналите ми черни уши.

— И всички около мене ще ме обичат... — Сега тя стана сериозна. — Ами как да те освободя от магията, бедно старо кученце? С жива вода?

— Допри до челото ми камъче от съкровището на великана — казах аз. — Това е единственият начин да бъда освободен от магията. Други няма...

Почувствувах как тя се отдръпна от мене. Тя стана, лицето ѝ се сгърчи от гримаса на болка и гняв.

— Ти не си Оуен. Ти си обикновен човек! Оуен е омагьосан, и аз заедно с него, и никой никога няма да може да ни освободи!

Тя се хвърли настрана и, докато дотича до колата, успя да се превърне в „Елен от кантората“.

От този ден тя решително отказваше да излиза с мен в пустинята. Изглежда, че моята игра се беше изчерпала. Но аз залагах на това, че „Елен от пустинята“ все още ме слушаше, макар и несъзнателно и избрах нова тактика. Кантората ми беше разположена на втория етаж, над бившата танцувална зала и трябваше да се предполага, че във времената на „Дивия запад“ тук са ставали не малко остри сблъсквания между мъже и жени. Но едва ли тези стени са виждали нещо толкова странно, както моята нова игра с Елен. Аз и по-рано имах обичай да разговарям с нея и да крача из стаята, докато тя пишеше на машината. А сега се зах да вмъквам в обикновеното бърборене елементи от приказки, които непрекъснато ѝ напомняха за злия великан Луис Кожа и Кости. „Елен от кантората“ се опитваше да не обръща внимание на това, но някъде от дълбочината на очите ѝ току поглеждаше „Елен от пустинята“. Аз се раздрънках за моята пропаднала кариера на геолог и за това, че всичко би се уредило незабавно, ако откриех жилата. Разсъждавах на глас колко хубаво би било да живея и работя в различни екзотични страни и колко би ми

била необходима жена, която да наглежда дома ми и да води кореспонденцията ми. Моите историйки тревожеха „Елен от кантората“. Тя правеше печатни грешки и събаряше предмети на пода. А аз си знаех своето, мъчейки се да налучкам точното съотношение между реалните факти и фантазията, и на „Елен от кантората“ от ден на ден ѝ ставаше все по-трудно.

Една вечер старият Дейв отново ме предупреди:

— Елен съхне пред очите ни и хората говорят лоши работи. Мисис Фаулер разправя, че нощем тя не спи, все плаче и не иска да каже какво ѝ е. Ти, случайно не знаеш ли какво я мъчи?

— Аз не говоря с нея за нищо друго, освен нейните задължения — заявих аз. — Може би ѝ е домъчняло за дома? Може би трябва да ѝ дадем малко отпуск? Ще я питам за това. — На мен съвсем не ми хареса изразът, с който Дейв ме гледаше. — Аз не съм я обидил с нищо. Наистина, Дейв, аз съвсем не съм искал да ѝ причиня зло.

— Линчуват хората не за техните намерения, а за постъпките им — отвърна той. — Имай предвид, синко, ако ти обидиш Елен Прайс, при нас в Баркер ще се намерят желаещи да те претрепят като крастава койота...

На другия ден започнах да обработвам Елен още от сутринта и след обяд успях най-после да намеря необходимия тон и да я убедя. Наистина, и на сън не можеше да ми дойде на ума, че това ще стане точно така.

— Всъщност, целият живот е игра — казах аз. — Ако помислиш хубавичко, то всичко, което ние правим, така или иначе е игра... — Тя повдигна молива и ме погледна право в очите, а до този ден тя никога не се осмеляваше на това в кантората и сърцето ми трепна. — Ти ме научи да играя, Елен. По-рано аз бях толкова сериозен, не се и досещах как трябва да се играе...

— Мен ме научи Оуен. Той разбираше от вълшебство. Сестрите ми само знаеха да приспиват кукли и да си избират мъже. Аз ги мразех...

Очите ѝ бяха широко отворени, устните трепкаха, тя почти се беше превърнала в „Елен от пустинята“, макар че не беше напускала кантората.

— Вълшебства и магьосничества стават и в обикновения живот, само трябва да се вгледаш както трябва — казах аз. — Не е ли така,

Елен?

— Аз знам! — възкликна тя, побледнявайки и изтървавайки молива на пода. — На Оуен с магия му натрапиха жена и три дъщери, а той беше съвсем малък! Но той остана единственият мъж в къщата и всички, освен мене, го ненавиждаха със страшна омраза — нали ние бяхме толкова бедни... — Тя трепереше, гласът ѝ се беше снишил до шепот. — Той не можа да понесе това. Той взе съкровището и то го уби — сълзите ѝ се стичаха по бузите. — Аз си казвах, че той всъщност не е умрял, само е омагьосан, и ако аз седем години нито говоря, нито се смее, ще мога да го освободя от магията...

Тя зарови глава в ръцете си. Овладя ме тревога. Аз приближих и сложих ръка на рамото ѝ.

— Но аз не издържах! — Раменете на Елен се затресоха от плач. — Заставиха ме да говоря и сега Оуен вече никога няма да се върне...

Аз се наведох и я прегърнах през раменете.

— Не плачи, Елен. Той ще се върне. Аз зная други вълшебни средства, за да го върна...

Едва ли си давах сметка за думите си. Бях в ужас от това, което бях направил, и исках да я утеша. Тя подскочи като ужилена и блъсна ръката ми.

— Аз няма да мога да понеса това! Отивам си в къщи...

Тя изскочи стремглаво от кантората, изтича по стълбището, и аз видях през прозореца как тича, тича по улицата, цялата в сълзи. Изведнъж моята игра ми се представи жестока и глупава и аз я прекратих веднага. Накъсах картата на вълшебната страна и своите писма до полковник Луис и сам не разбирах, за какво ми е било всичко това.

Същия ден след вечеря старият Дейв ме повика в далечния край на верандата. Лицето му изглеждаше като изсечено от дърво.

— Не зная какво се е случило днес в твоята кантора и по-добре е да не узная. Но утре с първата кола ти ще изпратиш Елен обратно при майка ѝ, чуваш ли?

— Добре, нека си отиде, щом иска — отговорих аз. — Не мога да я уволня току-така...

— Аз говоря от името на всички наши. По-добре я изпрати още с първата кола, иначе ние всички ще дойдем да си поговорим с теб.

— Добре, Дейв. Така и ще направя.

Искаше ми се да му кажа, че краят на играта е дошъл и че на самия мен много ми се иска да уредя отношенията си с Елен, но след като помислих още малко, аз не се реших на това. Гласът на Дейв беше равен, но изпълнен с такова бясно презрение, че аз се изплаших — изплаших се от стареца.

На сутринта Елен не дойде на работа. В девет часа аз сам отидох за пощата, получих няколко писма, а така също и голям пакет и ги занесох в кантората. И първото писмо, което отворих, беше от доктор Луис и като по вълшебен начин реши всичките ми проблеми.

Въз основа на предварителните структурно-контурни карти, на Луис бяха разрешили да прекрати полевите търсения. В пакета бяха тъкмо същите тези карти, за мое сведение. Предстоеше ми да съставя опис на инвентара и да подготвя имуществото за предаване на интендантската команда, която щяла да пристигне в най-скоро време. А след това предстояло дообработване на картите, като се нанесат на тях маса най-различни сведения. Сега получавах право да се присъединя към останалите и заедно с тях да премина най-послед дългоочакваната лабораторна практика.

Чувствувах се на седмото небе. Разхождах се из стаята, подсвирквах си и щраках с пръсти. Сега да беше дошла Елен да ми помогне да направим описите! После отворих пакета и започнах лениво да прелиствам картите. Те бяха много — базалтови пластове, прилични един на друг, като листа на баница, десет мили в диаметър. Но когато отгърнах последната карта, изобразяваща довулканичния миоценов ландшафт, косите ми настръхнаха.

Точно такава карта бях нарисувал и аз със своите ръце. Това беше вълшебната страна на Елен. Топографията съвпаднаше във всичките детайли.

Аз стиснах юмруци, дишането ми спря. След минута истината се стовари върху мене с нова сила и по гърба ми полазиха тръпки.

Играта е имала реална почва. Аз не можех да я прекратя. От самото начало не аз съм я управлявал, а тя мене. И продължава да ме

управлява.

Изтичах от дома, спуснах се надолу по улицата и срещнах стария Дейв, който бързаше към хана. На бедрото му висяха два кобура с револвери.

— Дейв, трябва да намеря Елен! — извиках му аз.

— Видели са я на разсъмване, отишла в пустинята — отговори той. — Аз отивам за кон. — Той не забави крачките си. — А ти сядай в твоя дилижанс и отивай там самичък. И ако не я намериш, докато дойдем, синко, то по-добре не се връщай назад.

Аз се втурнах за „джипа“, запалих го и се заех с рев да троша жалкия пелин из пустинята. Натъквах се на скали и не мога и сега да проумея как не съм разбил колата на парчета. Знаех къде отивам, но се страхувах дори и да мисля какво ще намеря там. Знаех, че обичам Елен Прайс повече от собствения си живот; знаех и това, че сам, със своите ръце, съм я убил.

Забелязах я отдалече: тя ту бягаше, ту се криеше. Аз насочих колата така, че да я пресрещна и завиках, но тя нито ме видя, нито ме чу. Тогава спрях, скочих от колата и хукнах след нея. Светът помръкна, аз не забелязвах нищо друго, освен Елен, но не можех да я достигна.

— Почакай ме, сестричке! — крещях аз. — Обичам те, Елен! Почакай ме!...

Тя изведнъж замря, свила се като камък и аз едва не се блъснах в нея. Отпуснах се на колене и я притиснах към себе си — и тогава се случи онова.

Казват, че по време на земетресение, когато всичко се срива и понятията горе и долу разменят местата си, хората изпитват такъв див страх, че изгубват ума си, ако не могат да се заставят да забравят за него. Тук беше още по-лошо. Тук се обърка всичко: ляво и дясно, горе и долу, пространство и време. Вятърът се носеше с грохот през скалите в краката ни, а въздухът над нас толкова се сгъсти, че ни притискаше като скала. Помня, че бяхме се прилепили един за друг и бяхме всичко един за друг, а наоколо нямаше нищо — и това е всичко, което помня, а след това седяхме в „джипа“ и аз го гонех към селището все тъй отчаяно, както преди това към пустинята.

И светът отново придоби очертания. Слънцето светеше ярко; на хоризонта забелязах верига конници. Те се движеха нататък, където

някога беше намерено тялото на Оуен. Момчето в оня ден беше изминало дълъг път, притиснато от тежкия товар.

Аз закарах Елен в кантората. Тя седеше до бюрото, захлупила глава в ръцете си и трепереше. Аз я прегърнах здраво за раменете.

— Бурята беше вътре в нас, Елен — повтарях аз. — Всичко тъмно, което беше в нас, сега си отиде. Играта е свършена, сега ние сме свободни и аз те обичам...

Отново и отново аз повтарях тези думи — за мое и нейно добро. Аз ги повтарях нарочно, аз вярвах в тях. Говорех й, че тя ще стане моя жена, че ние ще направим сватба и ще заминем на хиляди мили от тази пустиня и там ще отгледаме децата си. Треперенето й премина в леки тръпки, но тя все още не можеше да отговаря. И тогава аз чух под прозореца чуването на копита и скърцане на впрягове, а след това бавни стъпки нагоре по стълбата.

На вратата се появи старият Дейв. Двата му револвера изглеждаха на него толкова естествени, както ръцете и краката. Той погледна към Елен, наведена над бюрото, и към мен, застинал до нея.

— Хайде, слез долу, синко. Момчетата искат да си поговорят с тебе — каза той.

Аз бях тръгнал след него — и се спрях.

— Но Елен е невредима — казах аз. — Жила там наистина има, Дейв, но никой никога няма да я намери...

— Кажи за това на момчетата.

— В най-скоро време ние изобщо изоставяме тази работа. Аз ще се оженя за Елен и ще я отведа със себе си...

— Слизай долу или ние ще те смъкнем насила — твърдо ме прекъсна той. — Елен ще си отиде в къщи, при майка си.

Аз се уплаших. Не знаех какво да правя.

— Не, аз няма да си отида в къщи при мама!...

До мен стоеше Елен. Това беше „Елен от пустинята“, но поразително пораснала. Бледа, хубавичка, силно уверена в себе си.

— Аз заминавам с Дюард — каза тя. — Никой в целия свят няма вече да се разпорежда с мен като безсловесно зверче!...

Дейв стисна челюсти и примижавайки, погледна Елен.

— Аз я обичам, Дейв — казах. — Ще се грижа за нея цял живот.

Аз я прегърнах с лявата си ръка и тя се притисна към мен. И старият Дейв неочаквано омекна и се усмихна, не снемайки поглед от

нея.

— Малката Елен Прайс — произнесе той учудено. — Кой наистина би могъл да си представи такова нещо?... — Той протегна ръка и ласкаво ни потупа. — Благославям ви, младежи — каза той и намигна. — Ще отида да предам на момчетата, че всичко е в ред...

Той се обърна и, без да бърза, започна да слиза по стълбата. Ние с Елен се спогледахме и, според мене, аз изглеждах също тъй обновен, както и тя.

От онова време изминаха шестнадесет години. Самият аз вече станах професор и косите ми започнаха да белеят. Като учен аз съм съвършен позитивист, най-отявленият от всички, които може да се намерят в басейна на Мисисипи. Когато аз, по време на семинар, кажа на студент: „Подобно твърдение няма утилитарен смисъл“, аз умея да го произнеса така, че той да го възприеме като най-грубата ругатня. Студентите се заливат в червенина и ме намразват, но аз постъпвам така заради собствената им полза. науката е единствено безопасната от всички човешки игри и тя е безопасна само дотогава, докато не е замътена с измислици. На това държа — и още не съм срещал студент, с когото да не е по силите ми да се справя.

Моят син е направен от друго тесто. Ние го нарекохме Оуен Луис, и той наследи очите на Елен, цветът на нейните коси и типа на лицето ѝ. Той се учи да чете по съвременни, трезви, стерилизирани книжки. У дома няма нито една приказка, но има научна библиотека. И Оуен започна да съчинява приказки на основа на науката. Сега той е увлечен по измеренията на времето и пространството. Вероятно той не разбира и една десета от това, което чете, в този смисъл, както го разбирам аз. И в същото време той разбира всичко до последния ред, само че по свой собствен начин.

Неотдавна той ми заяви:

— Знаеш ли, татко, не само пространството се разширява. Времето също се разширява и това именно ни позволява да попадаме все по-далеч от оня момент, в който сме свикнали да бъдем.

Оуен е наследил от Елен още и сърцето, удивително любознателно сърце. Мисля, че той ще разбере науката.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 5 от 1978 г.
Илюстрации: Владимир Минчев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.